

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.016.02.2016

P/16/098

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź

T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90

llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/098 – „Przeciwdziałanie sprzedaży dopalaczy”.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi.
Kontroler	Zbigniew Łabęcki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/62/2016 z dnia 26 sierpnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Pabianicach ¹ , adres: 95-200 Pabianice, ul. Żeromskiego 18, REGON: 470754976-00060.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mł. insp. Piotr Beczkowski, Komendant Powiatowy Policji w Pabianicach ² (od 2 czerwca 2016 r.). (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Komenda podejmowała działania w celu ograniczenia na terenie powiatu pabianickiego dostępności środków psychoaktywnych i odurzających, w tym środków zastępczych. Działania te polegały m.in. na zidentyfikowaniu miejsc sprzedaży tzw. dopalaczy. W przypadku ujawnienia takich substancji u osób potencjalnie mogących zajmować się ich sprzedażą, każdorazowo podejmowane były działania dochodzeniowo-śledcze.

Niezależnie od ww. działań, Komenda także prowadziła i uczestniczyła w szeregu akcji profilaktycznych skierowanych głównie do dzieci i młodzieży szkolnej, których celem było dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców z informacją o konsekwencjach prawnych posiadania substancji psychoaktywnych oraz o szkodliwości zażywania takich środków, w tym środków zastępczych.

Realizując wytyczne Porozumienia z dnia 26 października 2011 r.⁴, KPP współpracowała z innymi służbami w zakresie przeciwdziałania sprzedaży środków zastępczych, w tym głównie z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Pabianicach⁵. Asysty funkcjonariuszy KPP przy kontrolach PPIS prowadzonych w miejscach sprzedaży tzw. dopalaczy zapewniły bezpieczeństwo pracownikom tej Inspekcji.

Zadania z zakresu przeciwdziałania sprzedaży środków zastępczych oraz profilaktyki w tym zakresie zostały przypisane poszczególnym komórkom i jednostkom organizacyjnym KPP.

¹ Zw. dalej „Komendą” lub „KPP”.

² Zw. dalej „Komendantem”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Porozumienie zawarte pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Szefem Służby Celnej, Komendantem Głównym Policji i Głównym Inspektorem Farmaceutycznym o współpracy w zakresie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych, zw. dalej „Porozumieniem” lub „Porozumieniem z dnia 26 października 2011 r.”

⁵ Zw. dalej „PPIS”. Skrótowiec ten zastosowano także w odniesieniu do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pabianicach.

Funkcjonariusze KPP, którzy wykonywali, bądź potencjalnie mogli wykonywać te zadania, praktycznie nie uczestniczyli w szkoleniach ukierunkowanych na problematykę środków zastępczych. Także nie wszyscy z ww. funkcjonariuszy zostali zapoznani z Porozumieniem, którego celem było unormowanie zasad współpracy pomiędzy służbami zaangażowanymi w zwalczanie rynku tzw. dopalaczy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ocena uregulowań i przyjętych rozwiązań organizacyjnych w obszarze ograniczenia dostępności środków zastępczych

Opis stanu faktycznego

1.1. Zadania z zakresu przeciwdziałania środkom zastępczym realizowały następujące komórki organizacyjne KPP:

- Wydział Kryminalny – nawiązanie współpracy z państwowym inspektorem sanitarnym celem prowadzenia wspólnych działań kontrolnych,
- Referat dw. z Przystępczością Gospodarczą i Korupcją Wydziału Kryminalnego – współpraca z PPIS w zakresie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych (asysty przy czynnościach realizowanych przez PPIS, wymiana informacji),
- Funkcjonariusz z Zespołu ds. Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji – zadania z zakresu szeroko pojętej profilaktyki społecznej, polegające na spotkaniach z młodzieżą szkolną (tzw. pogadanki), podczas których poruszana była problematyka uzależnień; współpraca z podmiotami pozapolicyjnymi w ramach programów profilaktycznych obejmujących ww. tematykę i promujących życie bez uzależnień,
- Ogniwa Patrolowe Wydziału Prewencji – kontrola miejsc sprzedaży tzw. dopalaczy, kontrola pojazdów pod kątem przewożonych ładunków, legitymowanie osób dokonujących zakupu środków zastępczych, kontrola osobista pod kątem posiadania środków odurzających,
- Rewir Dzielnicowych – zadania jw., a ponadto asysty PPIS w trakcie kontroli punktów sprzedaży tzw. dopalaczy,
- Ogniwo Patrolowe Wydziału Ruchu Drogowego – kontrola pojazdów pod kątem przewożonych ładunków,
- Wydział Dochodzeniowo - Śledczy – prowadzenie postępowań przygotowawczych (dochodzenia, śledztwa) w trybie art. 160 § 1 i 165 § 1 kodeksu karnego⁶,
- Posterunki Policji w Piątkowisku i Ksawerowie oraz Komisariat Policji w Konstancynowie Łódzkim – w zakresie jak Ogniwa Patrolowe Wydziału Prewencji, referatu dw. z Przystępczością Gospodarczą i Korupcją Wydziału Kryminalnego oraz Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego.

(dowód: akta kontroli str. 7-148, 420-421, 547)

1.2. Kursy i szkolenia z zakresu substancji psychoaktywnych odbyło pięciu funkcjonariuszy zajmujących się w kontrolowanym okresie⁷ problematyką środków odurzających i substancji psychotropowych⁸, w tym środków zastępczych, z tego

⁶ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 ze zm.), zw. dalej „k.k.”.

⁷ Od 27 listopada 2010 r. do końca I półrocza 2016 r., zw. dalej „kontrolowanym okresem”.

⁸ Zw. dalej także „narkotykami”.

czterech z Wydziału Prewencji KPP (w tym jeden przeniesiony w 2013 r. do służby w CBS⁹) i jeden z Wydziału Prewencji, tj.:

- kurs specjalistyczny w zakresie zwalczania przestępczości narkotykowej prowadzony w 2007 r. i 2015 r. przez Centrum Szkolenia Policji w Legionowie – kurs ukończyło dwóch funkcjonariuszy KPP,
- kurs specjalistyczny w zakresie neutralizacji miejsc nielegalnej produkcji narkotyków, prowadzony w 2009 r. i 2011 r. przez Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie – kurs ukończyło dwóch funkcjonariuszy KPP,
- szkolenie pn.: „Substancje psychoaktywne – charakterystyka, działanie, unormowania prawne” zorganizowany w 2015 r. przez Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi we współpracy z KWP – szkolenie odbył jeden funkcjonariusz KPP (który ukończył również ww. kurs specjalistyczny w CSP w Legionowie).

Z przedstawionej dokumentacji wynikało, że trzech spośród czterech funkcjonariuszy Wydziału Kryminalnego¹⁰, realizujących w kontrolowanym okresie czynności związane z narkotykami i środkami zastępczymi ukończyło kursy specjalistyczne dotyczące przestępczości narkotykowej, w tym jeden funkcjonariusz odbył szkolenie pn. „Substancje psychoaktywne, charakterystyka, działanie, unormowania prawne”, zorganizowane w 2015 r. przez Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi¹¹. Funkcjonariusz, który nie ukończył kursu specjalistycznego, wykonywał obowiązki z ww. zakresu czasowo przez okres jednego roku.

W pozostałych przypadkach funkcjonariusze - wykazani, jako realizujący lub potencjalnie mogący realizować w kontrolowanym okresie zadania z zakresu zwalczania środków zastępczych - nie ukończyli kursów specjalistycznych w zakresie przestępczości narkotykowej oraz szkoleń dotyczących problematyki tzw. dopalaczy, tj.:

- dwóch funkcjonariuszy realizujących zadania z zakresu profilaktyki społecznej (jeden wg stanu na dzień 21 września 2016 r.),
- 19 funkcjonariuszy z Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego (18 wg stanu na dzień 23 września 2016 r.),
- sześciu funkcjonariuszy z Komisariatu w Konstantynowie Łódzkim (czterech wg stanu na dzień 23 września 2016 r.),
- trzech funkcjonariuszy z Posterunku w Piątkowsku (dwóch wg stanu na dzień 23 września 2016 r.),
- dwóch funkcjonariuszy z Posterunku w Ksawerowie (jeden wg stanu na dzień 23 września 2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 149-169)

Komendant wyjaśnił m.in., że funkcjonariusze KPP każdego roku są ujmowani w potrzebach szkoleniowych w zakresie powyższej tematyki (dot. kursów specjalistycznych organizowanych przez szkoły Policji) oraz, że: „rozdział miejsc na poszczególne jednostki Policji w danym roku kalendarzowym następuje za pośrednictwem” KWP.

Komendant wyjaśnił ponadto, że KPP nie jest dysponentem środków finansowych i z tego powodu nie jest w stanie pokryć kosztów szkoleń organizowanych przez podmioty zewnętrzne, a policjanci mogą być kierowani na szkolenia jedynie w przypadku, kiedy ich organizatorem jest Policja, bądź też zewnętrzny podmiot

⁹ Brak dowodu ukończenia stosownego kursu. Dokumentacja funkcjonariusza przeniesiona do CBS. Z oświadczenia pracownika Zespołu Kard i Szkolenia KPP wynika, że funkcjonariusz posiadał przeszkolenie w zakresie zwalczania narkomanii.

¹⁰ Wg stanu na dzień 21 września 2016 r. czynności te realizował jeden funkcjonariusz Wydziału Kryminalnego.

¹¹ Zw. dalej „KWP”.

zaprosi ich do udziału w organizowanym zewnętrznym szkoleniu bez ponoszenia z tego tytułu kosztów.

W odniesieniu do funkcjonariuszy z Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego Komendant wyjaśnił, że prowadzą oni postępowania przygotowawcze w formie dochodzenia lub śledztwa zgodnie z obowiązującymi przepisami o przestępstwa spenalizowane w różnych ustawach. Tryb prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących przestępczości narkotykowej nie różni się zasadniczo od czynności wykonywanych w innych sprawach. Z tego względu funkcjonariusz posiadający przeszkolenie z zakresu postępowań przygotowawczych jest przygotowany do prowadzenia postępowań w sprawach o narkotyki.

(dowód: akta kontroli str. 421-422, 424-465)

Porozumienie zawarte w dniu 26 października 2011 r. zostało przekazane do KPP telefonogramem z KWP w dniu 28 grudnia 2011 r. Z przedstawionej dokumentacji wynikało, że z Porozumieniem zostało zapoznanych 12 funkcjonariuszy Wydziału Kryminalnego oraz Referatu dw. z Przestępczością Gospodarczą i Korupcją.

Z dokumentacji nie wynikało, aby z Porozumieniem zapoznani zostali funkcjonariusze: Wydziału Prewencji, w tym zajmujący się przyjmowaniem zgłoszeń od obywateli, Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego, Komisariatu w Konstanczynie Łódzkim oraz Posterunków w Piątkowisku i Ksawerowie. Komendant wyjaśnił, co następuje: „(...) przeglądający korespondencję I Zastępca Komendanta Powiatowego Policji w Pabianicach mł. insp. Marek Wojtczak za wystarczające uznał zapoznanie z Porozumieniem tylko funkcjonariuszy Wydziału Kryminalnego. Powodem tego był fakt, iż wiodącą rolę w walce z przestępczością narkotykową spełniała ta właśnie komórka. W związku z tym na piśmie przewodnim umieścił stosowną dyspozycję dotyczącą trybu załatwienia sprawy”.

(dowód: akta kontroli str. 422, 466-472, 548)

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że z Porozumieniem określającym zasady współpracy Policji z innymi służbami zajmującymi się zwalczaniem rynku tzw. dopalaczy, celowym jest zapoznanie wszystkich funkcjonariuszy KPP, którzy wykonują bądź potencjalnie mogą wykonywać zadania zakresu określonego Porozumieniem.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Zadania z zakresu przeciwdziałania sprzedaży środków zastępczych oraz działań profilaktycznych, których celem było wyeliminowanie lub ograniczenie popytu na te środki, zostały przypisane poszczególnym komórkom i jednostkom organizacyjnym KPP.

Funkcjonariusze KPP, którzy wykonywali, bądź potencjalnie mogli wykonywać te zadania praktycznie nie uczestniczyli w szkoleniach ukierunkowanych na problematykę środków zastępczych. Nie wszyscy z ww. funkcjonariuszy zostali zapoznani z Porozumieniem, którego celem było określenie współpracy pomiędzy służbami zaangażowanymi w zwalczanie rynku środków zastępczych. Ustalenia przedstawione w dalszej treści niniejszego wystąpienia nie wykazały jednak, aby fakt ten skutkował niewłaściwą realizacją lub zaniechaniami realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania sprzedaży tzw. dopalaczy.

2. Ocena podejmowanych działań w celu ograniczenia dostępności środków zastępczych

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie od 27 listopada 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. w KPP nie podejmowano interwencji dotyczących środków zastępczych. Podejmowano natomiast interwencje dotyczące narkotyków w ilościach: cztery w okresie 27 listopada – grudnia 2010 r. i 55 w 2011 r., przy ogólnej licznie interwencji wynoszącej w tych latach odpowiednio: 1.157 i 14.744. W kolejnych latach KPP podejmowała interwencje dotyczące środków zastępczych. I tak:

- w 2012 r. – podjęto jedną interwencję¹² (z własnej inicjatywy),
- w 2013 r. – dwie interwencje¹³ (jedną w związku ze zgłoszeniem i jedną z własnej inicjatywy),
- w 2014 r. – 14 interwencji¹⁴ (10 – zgłoszenie, cztery z własnej inicjatywy),
- w 2015 r. – 32 interwencje¹⁵ (30 – zgłoszenie, dwie z własnej inicjatywy),
- w I połowie 2016 r. - 14 interwencji¹⁶ (12 – zgłoszenie, dwie z własnej inicjatywy).

Szczegółowa analiza wybranych zgłoszeń wykazała, że interwencje podejmowane były w trybie określonym zarządzeniem Nr 1173 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie *organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji*¹⁷. Spośród wybranych losowo interwencji stwierdzono, że zgłoszeń dokonywały telefonicznie głównie osoby fizyczne lub w kilku przypadkach pogotowie ratunkowe i straż miejska. Czas reakcji na zgłoszenia wynosił od poniżej minuty do 17 minut.

(dowód: akta kontroli str. 170-233)

Funkcjonariusze KPP monitorowali teren powiatu pabianickiego w celu identyfikacji punktów sprzedaży środków zastępczych. W ramach pracy operacyjnej w ww. zakresie współpracowano również z osobowymi źródłami informacji. W kontrolowanym okresie Funkcjonariusze KPP zidentyfikowali 10 miejsc, w których dokonywano sprzedaży środków zastępczych. W wyniku ujawnienia przez Policję takich sklepów, zawiadamiany o tym fakcie PPIS przeprowadzał w asyście funkcjonariuszy KPP kontrole w tych miejscach.

Ujawnienie środków (narkotyków, bądź tzw. dopalaczy) u osób podejrzanych o zajmowanie się ich sprzedażą pozwoliło na dalsze działania Policji, jak prowadzenie postępowań przygotowawczych w trybie art. 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii¹⁸ oraz art. 165 i 160 k.k.

(dowód: akta kontroli str. wyj. 423, 552-553)

2.2. KPP nie przekazywała spraw do prowadzenia przez właściwą jednostkę PPIS. Komendant wyjaśnił, że: „funkcjonariusze tutejszej jednostki nie inicjowali działań jedynie z udziałem własnych sił, lecz zawsze działaniom takim towarzyszył pracownik Powiatowej Inspekcji Sanitarnej. Tym samym nie przekazywano żadnych spraw Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu. W przypadku spraw prowadzonych przez Policję dotyczących przestępczości narkotkowej, akta zawsze przekazywane były/są bez względu na sposób ich zakończenia do prokuratury, celem podjęcia dalszych kroków i wydania stosownych decyzji.

¹² Co stanowiło 3,2% interwencji dotyczących narkotyków (31) i 0,009% ogółu interwencji (11.225).

¹³ Co stanowiło 10% interwencji dot. narkotyków (20) i 0,01% ogółu interwencji (14.612).

¹⁴ Co stanowiło 45,2% interwencji dot. narkotyków (31) i 0,008% ogółu interwencji (17.223).

¹⁵ Co stanowiło 266,7% interwencji dot. narkotyków (12) i 0,17% ogółu interwencji (18.386).

¹⁶ Co stanowiło 73,7% interwencji dot. narkotyków (19) i 0,016% ogółu interwencji (9.016).

¹⁷ Dz.Urz.KGP.2013.73

¹⁸ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 224 ze zm.), zw. dalej „ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii”.

W kontrolowanym okresie KPP, głównie na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, przeprowadziła 20 postępowań¹⁹ dotyczących osób zatrzymanych za posiadanie niezidentyfikowanych substancji, co do których po badaniach fizykochemicznych ustalono, że nie były wymienione w załącznikach do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, stanowiły natomiast środki zastępcze lub inne substancje niebędące narkotykami. Postępowania te z ww. względu zostały umorzone.

Spośród ww. 20 postępowań:

- w sześć przypadkach, w których udowodniono wprowadzanie tzw. dopalaczy do obrotu, materiały dowodowe, w tym środki zastępcze przekazano do właściwych miejscowo PPIS. Przekazanie nastąpiło po umorzeniu postępowania przez prokuratora z uwagi na brak znamion czynu zabronionego,
- w dwóch przypadkach sądy orzekły o przepadku i zniszczeniu dowodów rzeczowych,
- w czterech przypadkach dowody rzeczowe wydano osobom uprawnionym, wobec których prowadzone postępowania zostały umorzone, w związku z wydanymi postanowieniami w tej sprawie i za zgodą prokuratorów,
- w dwóch przypadkach przejęte środki uległy całkowitemu zużyciu podczas badań laboratoryjnych,
- w sześć przypadkach przejęte środki są nadal przetrzymywane²⁰.

W sprawach, których nie przekazano do PPIS, nie udowodniono okoliczności wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

W kontrolowanym okresie KPP prowadziła sześć postępowań dotyczących tzw. dopalaczy²¹ z art. 160 § 1²² i 165 §1 pkt 2²³ k.k., z tego: trzy postępowania zostały umorzone przez prokuratury wobec nieudowodnienia przestępstwa, dwa postępowania z 2016 r. były w toku, a jedno postępowanie przekazano do połączenia ze śledztwem prowadzonym przez Prokuraturę Okręgową w Sieradzu.

(dowód: akta kontroli str. 234-364, 413)

W składnicy dowodów rzeczowych KPP nie przechowywano zabezpieczonych dowodów w postaci środków zastępczych. Tzw. dopalacze, które zostały przejęte przez funkcjonariuszy KPP, przechowywane były w szafach metalowych będących w dyspozycji funkcjonariuszy prowadzących postępowania, do czasu uzyskania z prokuratury lub sądu decyzji ich dalszego przekazania lub zniszczenia. Z kolei środki, które zabezpieczyła PPIS w wyniku czynności prowadzonych poza godzinami pracy tej inspekcji i w dni wolne od pracy, przechowywane były w KPP w szafie metalowej w „dyżurce” Komendy lub w szafie metalowej będącej w dyspozycji funkcjonariusza asystującego podczas kontroli PPIS. Środki te były przewożone do siedziby PPIS w pierwszym dniu roboczym po ich dostarczeniu do KPP.

(dowód: akta kontroli str. 422, 541, 547-548)

¹⁹ Po dwa postępowania w 2011 r. i 2013 r., po trzy postępowania w 2012 r., 2014 r., 2015 r. i w I połowie 2016 r.

²⁰ **Sprawa D-381/11/SM z 2011 r.** – dowody rzeczowe w 2013 r. stanowiły narkotyki i zdeponowane zostały w Magazynie Środków Odurzających i Substancji Psychotropowych KWP. **Sprawa D-1229/14/SM z 2014 r.** – w związku z brakiem decyzji prokuratora co do zabezpieczonych dowodów rzeczowych, w 2015 r. dowody te przekazano do Prokuratury Rejonowej w Pabianicach. **Sprawa D-227/16/SM z 2016 r.** – dowód rzeczony zdeponowany w składnicy dowodów rzeczowych KPP w związku z warunkiem Prokuratora, aby wskazać miejsce przechowywania dowodu rzeczowego i niewyrażeniem zgody na załączenie dowodu rzeczowego do akt sprawy przekazanych do Prokuratury Rejonowej w Pabianicach (do akt sprawy załączono wniosek o wystąpienie do Sądu Rejonowego w Pabianicach w sprawie wydania zarządzenia o zniszczeniu dowodu rzeczowego). **Sprawy: D-1513/14/SM z 2014 r., D-312/16/SM, Ep-213/16/AF** – brak decyzji prokuratora co do zabezpieczonych dowodów rzeczowych – dowody przechowywane w KPP u referenta sprawy.

²¹ Sprawy: D-544/15/PP, D-600/15/PP, D-1004/15/PP, D-1419/15/SM, D-1211/16/KM, D-1373/16/FJ.

²² Narażenie człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

²³ Sprowadzenie niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia wielu osób poprzez wyrabianie lub wprowadzanie do obrotu szkodliwych dla zdrowia substancji (...).

2.3. W kontrolowanym okresie KPP dysponowała testami (odczynniki) do wstępnej identyfikacji substancji psychoaktywnych. Testy pobierane były z KWP. Pobrano następujące ilości testów:

- Drugwipe 6 (test na ślinę) umożliwiający identyfikację konopi, amfetaminy, metaamfetaminy, kokainy, opiatów, Ecstasy i benzodiazepinów. Test pobrano z KWP w 2011 r. w ilości 30 sztuk,
- Oratec III (test na ślinę) – identyfikacja metaamfetaminy/Ecstasy, marihuany, kokainy, amfetaminy, opiatów i benzodiazepinów. Test pobierano w latach 2012-2015 w łącznej ilości 150 sztuk,
- odczynnik Scotta – identyfikacja kokainy i wolnej zasady kokainy (crack). Test pobierano w latach 2014-2015 w ilości 60 sztuk,
- MDPV reagent – identyfikacja methylenedioxyprovalerone (MDPV). Test pobierano w latach 2014-2015 pobrano 30 sztuk testu,
- odczynnik na mephedrone – identyfikacja methylenedioxyprovalerone (MDPV) i mephedrone (4-MMC). Test pobierano w 2015 r. w ilości 20 sztuk,
- odczynnik Fast Blue Salt – identyfikacja marihuany, haszyszu, Hash-Oil i tetrahydrokannabinolu (THC). W okresie od 2010 do I połowy 2016 r. pobrano 150 sztuk testu,
- odczynnik Marquisa – identyfikacja amfetaminy, heroiny, alkaloidów opium, methylenedioxymethamphetamine (MDMA)-ecstasy. W ww. okresie pobrano 90 sztuk testu,
- odczynnik Simona – identyfikacja metaamfetaminy i methylenedioxy-methamphetamine (MDMA)-ecstasy. W ww. okresie pobrano 60 sztuk testu,
- kwas azotowy stężony – identyfikacja heroiny, morfiny i kodeiny. W ww. okresie pobrano 50 sztuk testu.

(dowód: akta kontroli str. 365-390)

2.4. KPP nie dysponowała zasobami do walki z cyberprzestępczością. Jak wyjaśnił Komendant, działalnością tą zajmuje się KWP - Wydział do walki z cyberprzestępczością.

(dowód: akta kontroli str. 423)

2.5. W kontrolowanym okresie KPP realizowała programy pt. „Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu wśród dzieci i młodzieży” oraz „Szkoła bez narkotyków”. Od września 2015 r. KPP włączyła się w ogólnopolską kampanię „Dopalacze kradną życie” organizowaną przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Komendę Główną Policji. W ramach kampanii podjęte zostały następujące działania:

- 24 września 2015 r. w kinie „Tomi” w Pabianicach odbyła się akcja profilaktyczna z udziałem ok. 300 uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, którym przedstawiono filmy i reportaże poświęcone problematyce zażywania tzw. dopalaczy. Zaproszone osoby (przedstawiciele PPIS, Straży Miejskiej, Pabianickiego Centrum Psychiatrycznego oraz Ośrodka Profilaktyki i Integracji społecznej w Pabianicach) przedstawiły zagrożenie i konsekwencje sięgania po środki zastępcze,
- w okresie od października do grudnia 2015 r. policjanci z KPP we współpracy z przedstawicielami PPIS i Straży Miejskiej w Pabianicach przeprowadzili sześć spotkań z młodzieżą szkolną w Konstantynowie Łódzkim, Lutomiersku i Ksawerowie, Dobroniu, Dłutowie i Piątkowisku. Przedstawiono zagrożenia i konsekwencje sięgania po tzw. dopalacze. W spotkaniach uczestniczyło ogółem ok. 500 uczniów,
- 9 października 2015 r. w KPP odbyło się spotkanie przedstawicieli Policji, straży miejskiej, jednostek pomocy społecznej i sanepidu z pedagogami szkół

miejskich i powiatowych (ok. 40 osób). Przedstawiono wachlarz programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży, w tym m.in. ofertę Ośrodka Profilaktyki i Integracji Społecznej w Pabianicach odnośnie spotkań szkoleniowych i konsultacyjnych z zakresu problematyki zażywania substancji psychoaktywnych, w tym środków zastępczych,

- 2 grudnia 2015 r. – przedstawiciele KPP i Straży Miejskiej w Pabianicach odbyli spotkania z ok. 150 rodzicami uczniów Zespołu Szkół nr 3 w Pabianicach. Celem spotkania było dostarczenie wiedzy na temat tzw. dopalaczy i zwrócenie uwagi na zagrożenia wynikające z ich zażywania.

Innym realizowanym od 2013 r. przedsięwzięciem był „Ogólnopolski Głos Profilaktyki” w ramach programu Komendy Głównej Policji „Profilaktyka a Ty”. W ramach tego przedsięwzięcia w czerwcu w latach 2013 - 2016 w Pabianicach i Dobrońcu zaprezentowane zostały filmy i spektakle teatralne z udziałem młodzieży, poświęcone tematyce szeroko pojętej profilaktyki uzależnień. Rocznie w przedsięwzięciach tych brało udział od ok. 70 do ok. 150 osób.

Inną formą działalności profilaktycznej były tzw. pogadanki funkcjonariuszy KPP z uczniami szkół z terenu powiatu pabianickiego. W trakcie pogadanek poruszana była m.in. problematyka ośrodków odurzających w tym tzw. dopalaczy oraz odpowiedzialności karnej młodzieży z tytułu posiadania narkotyków. Od 2010 r. do połowy 2016 r. przeprowadzono 44 pogadanki dla ok. 200-300 uczniów rocznie.

Ponadto, zgodnie z priorytetami Komendanta Głównego Policji oraz Strategią Wojewódzką KWP na lata 2013-2015, z inicjatywy Komendanta Powiatowego Policji w Pabianicach przeprowadzono tzw. debaty społeczne z mieszkańcami Pabianic oraz z terenu powiatu pabianickiego (Dobroń, Dłutów, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Lutomiersk, Szydłów). Dziewięć debat przeprowadzono w 2013 r., sześć w 2014 r. i cztery w 2015 r. Tematem debat przeprowadzonych w I półroczu 2013 r, I półroczu 2014 r. było m.in. zwrócenie uwagi na problematykę dotyczącą zażywania przez młodzież środków odurzających i tzw. dopalaczy.

Komendant nie wydawał w formie pisemnej instrukcji, zaleceń lub innego typu wytycznych w zakresie przeciwdziałania środkom zastępczym. Komendant wyjaśnił, że w zakresie działań profilaktycznych w kontrolowanym okresie wydawane były polecenia kadrze kierowniczej oraz wskazywane kierunki działań w formie ustnej, zazwyczaj podczas narad służbowych, co ma odzwierciedlenie w ww. podejmowanych działaniach.

(dowód: akta kontroli str. 391-408, 414-416)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Komenda podejmowała działania w celu ograniczenia dostępności do środków psychoaktywnych i odurzających, w tym do środków zastępczych. Polegały one m.in. na zidentyfikowaniu miejsc sprzedaży takich środków. Podejmowano właściwe działania dochodzeniowo-śledcze, prowadzone w wyniku ujawnienia takich substancji u osób potencjalnie mogących zajmować się ich sprzedażą.

Niezależnie od ww. działań, Komenda także prowadziła i uczestniczyła w szeregu akcji profilaktycznych skierowanych głównie do dzieci i młodzieży szkolnej, których celem było dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców z informacją o konsekwencjach prawnych posiadania substancji psychoaktywnych oraz o szkodliwości zażywania takich środków, w tym środków zastępczych.

3. Ocena współpracy z innymi podmiotami w przedmiocie ograniczenia rynku środków zastępczych

Opis stanu faktycznego

3.1. Wybrane dane dotyczące współpracy określonej Porozumieniem, pomiędzy KPP a innymi podmiotami w zakresie zwalczania rynku środków zastępczych przedstawiały się następująco:

- w wyniku zawiadomień o terminie kontroli sklepów z tzw. dopalaczami, funkcjonariusze KPP zapewniali asysty pracownikom PPIS kontrolującym te sklepy. Łącznie w kontrolowanym okresie zapewniono 60 takich asyst²⁴. Podczas asyst policjanci zapewniali bezpieczeństwo pracownikom PPIS,
- PPIS przekazała do KPP 22 zawiadomienia o wynikach ww. kontroli²⁵,
- PPIS nie przekazywała do KPP środków odurzających bądź substancji psychotropowych,
- policjanci 22 razy asystowali podczas transportu zabezpieczonych przez PPIS środków odurzających/substancji psychotropowych²⁶,
- PPIS 17-krotnie zawiadamiała KPP o wydaniu decyzji nakazującej prowadzenia działalności przez podmioty zajmujące się sprzedażą środków zastępczych²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 548-549)

3.2. KPP uczestniczyła w wymianie informacji, o których mowa w § 5 ust. 1 Porozumienia. Wymiana informacji miała miejsce głównie pomiędzy KPP i PPIS oraz Strażą Graniczną. Dotyczyła ona przede wszystkim wskazania ujawnionych punktów sprzedaży tzw. dopalaczy oraz wyników kontroli przeprowadzonych przez PPIS w asyście Policji.

(dowód: akta kontroli str. 423, 473-540)

W latach 2010-2016 Komenda nie była organizatorem wspólnych szkoleń, konferencji, czy narad, o których mowa w § 5 ust. 3 Porozumienia²⁸. W 2015 r. KPP uczestniczyła natomiast we współorganizowanych przez PPIS: konferencji pn. „Substancje psychoaktywne w środowiskach młodzieżowych. Nowe trendy i zagrożenia” oraz „Powiatowej Konferencji Profilaktycznej - STOP dopalaczom”. Komendant wyjaśnił, że nie można odtworzyć danych z ww. zakresu w terminie przed 2015 r. z uwagi na brakowanie niearchiwalnej dokumentacji.

(dowód: akta kontroli str. 417, 553)

3.3. Komendant wykazał jeden podmiot spoza stron Porozumienia, z którym KPP współpracowała w zakresie walki ze środkami zastępczymi tj. Straż Miejską w Pabianicach. Współpracę prowadzoną od 2010 r. z inicjatywy Komendanta określono jako sporadyczną. Przykładowo w 2016 r. w ramach wspólnych działań KPP i PPIS, pracownicy Straży Miejskiej uczestniczyli w zabezpieczaniu terenu wokół kontrolowanych punktów sprzedaży tzw. dopalaczy. W 2016 r. wykazano trzy przypadki takiej współpracy, w tym jeden w I połowie roku.

Nie wystąpiły przypadki odmowy współpracy z KPP w zakresie zwalczania środków zastępczych przez inne podmioty. Również KPP nie odmawiała współpracy innym podmiotom w tym zakresie.

²⁴ Dwie asysty w okresie od 27.11.2010 r. do 31.12.2010 r., trzy w 2011 r., cztery w 2012 r., 13 w 2013 r., sześć w 2014 r., osiem w 2015 r. i 24 w I połowie 2015 r.

²⁵ Jedno zawiadomienie w okresie od 27.11.2010 r. do 31.12.2010 r., jedno w 2011 r., dwa w 2012 r., trzy w 2013 r., dwa w 2014 r., cztery w 2015 r. i dziewięć w I połowie 2015 r.

²⁶ jedna asysta w okresie od 27.11.2010 r. do 31.12.2010 r., jedna w 2011 r., dwie w 2012 r., trzy w 2013 r., dwie w 2014 r., cztery w 2015 r. i dziewięć w I połowie 2016 r.

²⁷ Brak danych nt. zawiadomień w 2010 i 2011 r., dwa zawiadomienia w 2012 r., dwa w 2013 r., jedno w 2014 r., trzy w 2015 r. i dziewięć w I połowie 2015 r.

²⁸ § 5 ust. 3 Porozumienia: „W ramach współpracy określonej niniejszym porozumieniem, jego strony mogą organizować wspólne szkolenia i konferencje lub narady dotyczące przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych, informując się wzajemnie o przeprowadzonych szkoleniach oraz udostępniając sobie materiały szkoleniowe”.

Informacje o podmiotach zajmujących się handlem tzw. dopalaczami w Pabianicach KPP otrzymywała m.in. od osób fizycznych, czy z Urzędu Kontroli Skarbowej. Informacje takie były przekazywane do PPIS.

(dowód: akta kontroli str. 417, 423, 473-540)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Realizując Porozumienie, KPP współpracowała z innymi służbami w zakresie przeciwdziałania sprzedaży tzw. dopalaczy, w tym głównie z PPIS w Pabianicach. Asysty funkcjonariuszy KPP przy kontrolach PPIS prowadzonych w miejscach sprzedaży tzw. dopalaczy zapewniły bezpieczeństwo pracownikom tej Inspekcji.

V. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁹, odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

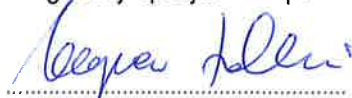
Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

Łódź, dnia 9 grudnia 2016 r.

Kontroler
Zbigniew Łabęcki
główny specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

.....
podpis

²⁹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 ze zm., zw. dalej „ustawą o NIK”.

